

„Ökoiskola” címmel a fenntartható fejlődésért

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Vidékfejlesztési Minisztérium közösen hozta létre az „Ökoiskola” címet a fenntarthatóság elveinek, a környezettudatosság és a fenntartható fogyasztás és fejlődés oktatási intézményekben történő minél hatékonyabb megjelenése érdekében. Iskolánk, a Rumi Rajki István Általános Iskola sikeresen pályázott, s a Nemzeti Erőforrás Minisztérium által felkért Értékelő Bizottság javaslatára **iskolánk a 2011-2014 közötti időszakra, majd 2014-ben 2. alkalommal ismételte 3 évre elnyerte az Ökoiskola címet.**

A cím azoknak a nevelési-oktatási intézményeknek az elismerését szolgálja, melyek átgondoltan, intézményesítetten, rendszerszerűen foglalkoznak a környezettudatosság, a fenntartható fogyasztás és fejlődés pedagógiájának gyakorlati megvalósításával, a környezeti neveléssel. Az „Ökoiskola” cím adományozása kapcsolódik az ENSZ „A fenntarthatóságra oktatás” 2005–2014 évtizedének programjához. Az „Ökoiskola” cím pályázati rendszerének kimunkálása az ENSI (Iskolai Környezeti Kezdeményezések) nemzetközi hálózat több évtizedes tapasztalatai alapján történt.

A cím elnyerésének előnyei:

A nemzetközi kritériumokkal összhangban kialakított magyar "Ökoiskola" kritériumrendszer az iskola megkülönböztető minőségjelzője, mely vonzóvá teszi az iskolánkat a szülők számára, és pozitív külső visszajelzést nyújt az iskolai munkánkról a fenntartó számára.

Az állami kezdeményezésre létrejövő hálózat iskolái nagyobb eséllyel vesznek részt a környezeti nevelési, a fenntarthatóság pedagógiájával kapcsolatos pályázatokon.

A cím elnyerőjeként az Ökoiskolák Hálózatának tagja leszünk, hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerünk bővül, a Hálózat programjai segítik szakmai fejlődésünket.

A címet elnyerő iskola tanulói részt vehetnek a Vidékfejlesztési Minisztérium Ökoiskoláknak szervezett környezet- és természetvédelmi tárgyú programjain, rendezvényein, pályázatain.

Iskolánk a lehetőségeihez mérten törekszik az ökoiskolai célok megvalósítására, s távlati céljának tekinti az ökoiskolai kritériumok minél szélesebb körű teljesítését.

Iskolánk a környezeti nevelés terén rendelkezik már olyan hagyományokkal, melyek kifejezetten a környezeti nevelést szolgálják. Az épületeink, tárgyi feltételrendszerünk, az iskola technikai felszereltsége kiváló, a szükséges eszközök adottak. A környezeti nevelés szempontjából az iskola „nyitott”, azaz szerves, integráns részét képezi a településnek. A környezeti nevelés megtervezésekor kiemelt figyelmet fordítunk a település természeti és társadalmi-kulturális jellegzetességeire, adottságaira; a helyi értékek és gondok feltérképezésére. Ezeket a helyi értékeket, adottságokat az iskolai programba (és konkrétan a tantervekbe) beépítjük mind a tanítás tartalmát, mind a hozzá rendelt tevékenységrendszerrel illetően.

Célul tűztük ki, hogy kialakítjuk tanulóinkban azokat az új környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat, melynek során a társadalom környezetért felelős személyiségeivé válhatnak. Ennek céljából fontos biztosítanunk mindenki számára azt a lehetőséget, hogy elsajátíthassa a környezet megvédéséhez szükséges tudást, készséget, értékrendszert, pozitív érzelmi hozzáállást, elkötelezettséget. A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, nemcsak az iskolában folyik, hanem az élet más színterein is (család, óvoda).

A környezeti problémák igazából soha nem helyi jellegűek, mindig tágabb környezetre hatnak, mégis érzelmileg fontos, hogy a környezeti nevelés helyi problémákra, a helyi természeti-társadalmi jellemzők megismerésére támaszkodjon, miközben megláttatja ezek globális összefüggéseit. Az aktuális problémák szemléletformáló hatásán keresztül eljut a gyermekekben a jövő iránti erkölcsi felelősség kialakításáig. Célunk olyan emberek nevelése, akik a természetes és a társadalmi környezet szépségeire nyitottak, ezeket tudják értékelni, majd a természettel harmonikusan tudnak együtt élni, életvitelüket harmonikusan tudják vezetni, ezért a nevelésnek a valóságos életben kell gyökereznie.

A jövő problémái sok esetben még előreláthatatlanok, ezért fontos feladata a környezeti nevelésnek a kreativitás, az önálló ismeretszerzés és kritikus, problémamegoldó gondolkodás képességének kialakítása, fejlesztése.

Konkrét céljaink és feladataink:

A gyermekekben hajlandóságot ébresztünk az aktív részvételre, kialakítjuk a tenni akarást a problémák megoldására, kifejlesztjük az eredményes konfliktuskezelés cselekvő képességét, aktivitást és jó együttműködést.

Érzékenyé tesszük a gyerekeket a harmonikus környezet szépségének befogadására, élvezetére.

Segítjük a környezeti folyamatok, összefüggések megértését, a környezettudatos életvitel kialakítását, lehetővé tesszük a természet teljességének, osztatlan egységének megérezését, az ehhez kötődő pozitív emóciók megélését, a környezetérzékenység javulását.

Megvalósítjuk a helyes döntések meghozatalához szükséges ismeretek átadását, a magatartások, viszonyulások, értékrend, pozitív jövőkép és környezeti etika kialakulásához nélkülözhetetlen élményhelyzetek biztosítását.

Lehetővé tesszük a problémák, jelenségek sokoldalú megközelítésének, látásmódjának kialakítását.

Felkészítjük a gyerekeket, hogy ha lehetőségük van választani, döntenek akkor a környezetkímélő termékeket, technológiákat részesítsék előnyben. Kialakítjuk a gyerekekben a károsodásokat megelőző gondolkodást, megismertetjük a gyerekekkel a takarékos és mértékletes életvitel lehetőségeit.

A jelenségek természettudományos összefüggéseit bemutató tantárgyak kiemelt szerepet töltenek be a helyi tantervünkben.

A környezeti nevelést beépítjük a természettudományokon kívüli tantárgyakba, ez lehetővé teszi, hogy az összetett és bonyolult környezeti jelenségeket, folyamatokat könnyebben megértsük több tudomány eredményeinek felhasználásával, a sokoldalú megközelítéssel.

A valóságos természeti és humán környezet megtapasztalását biztosító programokat szervezünk rendszeresen: erdei iskola, témahét, jeles napok megünneplése, terepi foglalkozások a természetismeret és az egészségnevelés tantárgy keretében.

Konkrét természetvédelmi és környezetvédelmi oktatást valósítunk meg a felsőbb évfolyamokon a természetismeret tantárgy keretében.

Az ökológiai szemlélet tükröződik a természetes életközösségek sokféleségének megfigyelésével, a környezetben bekövetkező változások nyomán követésével, az élőhelyek megóvásával, a megfelelő irányítással történő természetvédelmi tevékenységgel.

A gyermekek környezetóvó, javító tevékenységének szervezésekor bekapcsolódunk különböző természetvédelmi szervezetek és az önkormányzat munkájába.

Ökoiskolai címhez kapcsolódó vállalásaink, törekvéseink:

1. ALAPDOKUMENTUMOK *(PP, iskolai és ökoiskolai munkaterv)*

- Az iskola pedagógiai programja kiemelten képviseli a fenntarthatóságra nevelés célkitűzéseit.
- A helyi tantervben minden tantárgy esetében azonosíthatóak a fenntarthatóságra nevelést célzó elemek.
- A munkaközösségi munkatervek kapcsolódnak az intézmény ökoiskolai munkatervéhez.
- Az ökoiskolai kritériumrendszerhez igazodó munkaterv készítése és nyilvánossá tétele.

2. SZERVEZETI FELTÉTELEK

- Ökoiskolai munkacsoport működtetése.
- Az ökoiskolai munkacsoportba a tantestület lehetőleg minden munkaközössége delegál tagot.
- Az ökoiskolai munkacsoportba az iskola technikai dolgozói is delegálnak tagot.
- Az intézményi minőségfejlesztési felmérésekben (tanulói, szülői, alkalmazotti kör) jelenjenek meg a környezettudatossággal kapcsolatos kérdések.
- A fenntarthatóságra nevelés témakörében tartott tantestületi szakmai műhelymunka, előadás, beszámoló.
- Fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos továbbképzésen részt vevő pedagógusok száma.
- Van a diákönkormányzatnak a fenntarthatóságra neveléssel foglalkozó, programmal rendelkező csoportja, vagy független "zöld" diákönkormányzat.

3. PEDAGÓGIAI MUNKA

- Komplex tanulás-szervezési formák (pl. témanap, projektmódszer) használata a fenntarthatóságra nevelés érdekében.
- Kooperatív technikák rendszeres használata a fenntarthatóságra nevelés érdekében.
- A fenntarthatóságra neveléshez kapcsolódó pedagógiai munkában helyet kapnak szabadtéri és/vagy külső helyszínen zajló tevékenységek.
- Fenntarthatóságra neveléshez kapcsolódó projektnapok számát növeljük.
- Erdei iskoláztatás programjaiba egy tanévben bevont évfolyam a 4. osztály.
- Fenntarthatóságra neveléssel foglalkozó oktatási programokhoz való kapcsolódás (pl. GLOBE, BISEL, Szitakötő, EnergiaKaland, CO2nnect ....).
- Gyalog, ill. kerékpárral könnyen elérhető, a természet tanulmányozására alkalmas helyek látogatása.
- A fenntarthatósággal kapcsolatos jelenbeli helyi és globális események, a jövő generációk iránti felelősség, a felelős családtervezésre nevelés beépítése a pedagógiai munkába.
- Zöld sportok vannak az iskolában (tájfutás, kerékpáros klub, túraszakkör stb.)
- Környezeti nevelési játékok beépítése a tanulási, tanítási folyamatba.

4. AZ ISKOLA MŰKÖDTETÉSE

- Az iskola által szelektíven gyűjtött hulladékfajták száma nő.

- A csapok és WC-tartályok rendszeres ellenőrzése, a csepegések, szivárgások azonnali megszüntetése.
- Környezeti szempontból előnyösebb eszközök, termékek, (pl. környezetbarát védjegy) előnyben részesítése a beszerzéseknél.
- Helyi beszállítók előnyben részesítése a beszerzéseknél.
- A vagy A+ energiahatékonysági minősítéssel bíró eszközök előnyben részesítése a beszerzéseknél.
- Az elektromos készülékekben az egyszer használatos elemek használatának kiváltása akkumulátorokkal.
- Újrahasznosított papír használata az irodai és nyomdai munkák során.
- Az iskola segíti a családokat a környezetkímélő iskolaszerek kiválasztásában.
- Az iskola takarítása, csúszásmentesítése során környezetbarát termékek, eljárások használata.
- Biztonságos kerékpártároló vagy kerékpár tárolására alkalmas egyéb hely.
- Madárvédelmi és egyéb természetvédelmi berendezések (pl. lepkeitató, darázsgarázs) száma.
- Esővíz használata az arra alkalmas helyeken.
- Iskolakert működtetése.
- Dísznövények telepítése az udvarba
- Komposztáló működtetése.
- Környezetbarát anyagokból készült udvari játszóeszközök telepítése.
- Szabadtéri sportpályák működtetése.
- Zöld, gyepes felület az iskola területén.
- Fák, cserjék az iskola területén.
- Beltéri növényzet az iskola területén.
- Az iskola fenntarthatósággal kapcsolatos információs bázisának nagysága (könyvek, újságok, CD-k).
- A könyvtárban külön polcon találhatóak a pedagógusok és a diákok számára ajánlott fenntarthatósággal kapcsolatos könyvek, folyóiratok, segédanyagok.
- Az iskola dekorációja összhangban van a fenntarthatóságra nevelés céljaival, arculatával (folyósok, osztálytermek, szaktermek).
- A zöldfelület kialakítás során az őshonos növényfajok, a tájegységnek megfelelő fajkompozíciók előnyben részesítése.
- Az iskola lehetőséget biztosít a diákoknak személyes terek (saját asztal, öltözőszekrény ...) kialakítására.
- Az iskola lehetőséget ad az osztályközösségeknek (osztályterem, folyosószakasz) a saját terek kialakítására.
- Az iskola lehetőséget ad a diákoknak az iskolai környezet (osztályterem, folyosók, közösségi terek berendezése, dekorálása, udvar kialakítás) alakításában való részvételre a tervezés és a megvalósítás során.
- Az iskola helyet biztosít kulturált kötetlen szabadidő eltöltésre is.
- Lehet kapni egészséges és környezetkímélő árukat.
- Az iskola mindennapos tevékenységébe bevonnak önkéntes (pl. szülői) segítőket is.
- Az iskolába gyalog, kerékpárral, tömegközlekedéssel érkező iskolai dolgozók aránya növelése
- Az iskolába gyalog, kerékpárral, tömegközlekedéssel érkező tanulók aránya növelése
- Iskolabusz üzemeltetése vagy telekocsik szervezése a diákok gépkocsi használatának csökkentésére.
- A belső rendezvények szervezésénél környezeti szempontok figyelembe vétele (pl. eldobható eszközök mellőzése).

5. KOMMUNIKÁCIÓ

- Az iskola éves ökoiskolai munkatervének készítése során egyeztetés történik a diákönkormányzattal.
- Az iskola éves ökoiskolai munkatervének készítése során egyeztetés történik a szülők képviselőjével.
- Az iskola honlapján van a fenntarthatóság pedagógiájának szentelt rovat.
- Az iskola újságjában van a fenntarthatóság pedagógiájának szentelt rovat.
- Az iskolában van a fenntarthatóság pedagógiájának szentelt faliújság.
- Szülők számára szervezett környezettudatos vagy fenntarthatóság tanulásával kapcsolatos akciók, események száma.
- Az iskola társadalmi környezete számára szervezett környezettudatos vagy fenntarthatóság tanulásával kapcsolatos akciók, események.
- Az iskola fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos médiamegjelenései – helyi és országos.
- Az iskola által a fenntarthatóságra nevelés körében szervezett továbbképzések.
- Az iskola által szervezett, a fenntarthatóságra nevelés témájához kapcsolódó diáktalálkozók száma.
- Az iskola által a fenntarthatóságra nevelés körében szervezett bemutató órák, foglalkozások száma.
- Az iskola fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos munkájáról szóló kiadvány (könyv, CD, szórólap...).

6. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

- Az iskola szervez ökoiskolai diáktalálkozókat.
- Magyarországi iskolákkal való együttműködés a fenntarthatóság pedagógiája területén.
- Külföldi iskolákkal való együttműködés a fenntarthatóság pedagógiája terén.
- Civil szervezettel való együttműködés a fenntarthatóság pedagógiája területén (évente legalább három közös programmal).
- Gazdálkodókkal, vállalkozókkal, gazdasági társasággal való együttműködés a fenntarthatóság pedagógiája terén.
- Szülők bevonásával szervezett programok a fenntarthatóság pedagógiájával kapcsolatban.
- Óvodával való együttműködés a fenntarthatóság pedagógiája terén.
- A fenntarthatóság pedagógiájához kapcsolódó családi programok szervezése.

7. HELYI KÖZÖSSÉG, KÖZVETLEN KÖRNYEZET

- Az iskola gondnokságot vállal valamely, a környezetében lévő természeti vagy épített környezeti érték felett.
- Az iskola pedagógiai munkájában helyet kap a helyi természeti, épített és más értékekkel (hagyományokkal) való foglalkozás.
- Az iskola aktív szereplője és részese a helyi közösség közösségfejlesztési folyamatának.
- Az iskola az egyik szervezője a helyi közösség környezetének és közösségfejlesztésének.

- Az iskola pedagógiai munkájában foglalkozik a helyi közösséget érintő, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos problémákkal.
- Az iskola részt vesz a település helyi környezetvédelmi programjának kialakításában.
- Az iskola részt vesz a település helyi környezetvédelmi programjának végrehajtásában.

8. AZ ISKOLA ARCULATA ÉS SPECIALITÁSAI

Az iskola által megfogalmazott már teljesült saját kritériumok

- A) Az iskolai ősfás környezet megmentése az iskolabővítés építési munkái során
- B) Természetbarát szilárd burkolat az iskolaudvaron (kavics fix)
- C) Az óvodaépület külső falburkolata alá költözött denevérek megmentése

9. VÁLLALÁSOK (még nem teljesült, de három éven belül a fenti listából választott vagy saját kritérium, három darab)

- A) Az iskola vezetésének képviselője részt vesz ökoiskolai vezetőképző tanfolyamon.
- B) A diákönkormányzat bekapcsolódik, és van önálló feladata az ökoiskolai munkaterv megvalósításában.
- C) A belső rendezvények szervezésénél környezeti szempontok figyelembe vétele (pl. eldobható eszközök mellőzése).